

ВИСНОВКИ

Автор: Дякова Альона Сергіївна

Результати проведеного дослідження дають підстави сформулювати такі висновки:

Родинне (сімейне) виховання (те ж саме — виховання дітей у сім'ї) — спільна назва для процесів впливу на дітей з боку батьків та інших членів сім'ї з метою досягнення бажаних результатів.

Родинне виховання повинно здійснюватися в тісній взаємодії зі школою, зокрема, вчителям початкових класів, і мати на меті забезпечення фізичного і психічного здоров'я дітей, повноцінного розвитку готовності до школи, набуття життєвого досвіду.

Аналіз педагогічної, психологічної літератури, української літературної та педагогічної спадщини показує, що проблемою родинного виховання, зокрема, стосунками між батьками і дітьми та про напрямки сімейного виховання писали ще Аристотель, Г.Сковорода, Я.А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Г. Песталоцці. Важливого значення даній проблемі надавали М. Барановський, О.Барвінський, Януш Корчак, А. Макаренко, В.Сухомлинський, К.Ушинський.

Спостереження і тестування педагогічної діяльності вчителів початкових класів та аналіз родинного виховання свідчить про те, що в дітей дошкільного віку потрібно спеціально формувати вміння і навички, необхідні для навчання в школі.

Дослідження свідчать, що діти 5-6 років мають значно більші ніж передбачалося, інтелектуальні, психічні і фізичні можливості, що дозволяє перенести частину програми першого класу в підготовчу роботу школи. Тому 5-6-річних дітей можна навчати початкам математики і грамоти, чим можна істотно поліпшити їхню готовність до шкільного навчання.

Вже в шестирічному віці дитина набуває деяких навичок навчальної роботи. Помітно проявляється емоційно-вольова спрямованість у досягненні мети.

Усе це створює важливі передумови для систематичної підготовки дітей до школи.

Для підготовки дитини до навчання в школі недостатньо виробити в неї певні уміння і навички, дати певні знання, вчити мислити. Треба, щоб до цього дитина була підготовлена і психологічно, і, передусім, морально, щоб вона виявляла бажання вчитися, мала інтерес до знань.

Реалізація ефективної підготовки дитини до навчального процесу в школі здійснюється за таких умов:

- співпраця родини і вчителів у визначенні напрямків, форм, методів і прийомів підготовки дитини до школи;
- систематичність і послідовність у підборі форм, методів і прийомів роботи з дітьми;
- знання батьками їх дітей, бажання знати як позитивні, так і негативні особливості їх всебічного розвитку;
- особистий приклад батьків, їх авторитет, характер стосунків;

— стимулювання навчально-пізнавальної активності дітей;

— педагогічна культура батьків.

У систему відносин «вчитель-батьки-учнів» вчитель залучається об'єктивною необхідністю, самими умовами здійснення педагогічного процесу. Ця система відносин може існувати і функціонувати навіть без безпосереднього контакту її учасників, бо їх зв'язує учень як об'єкт взаємного впливу. Об'єктивна потреба співпраці вчителя і батьків учнів, що диктується єдністю цілей і завдань навчання і виховання, не означає непотрібності свідомих зусиль по організації цієї співпраці.

Відносини в системі «вчитель-батьки учнів» являють собою важливий педагогічний чинник, що сильно впливає на моральне життя учнів, які сприймають ці відносини як норму навіть в тому випадку, коли останні і не є нормальними.

Практика школи показує, що система реальних відносин «вчитель-батьки учнів» не завжди виконує свої функції. У цих відносинах нерідко зустрічаються такі недоліки:

— відсутність яких-небудь контактів в педагогічному впливі на дитину;

— вчитель іноді має невизначене уявлення про батьків учня, а батьки знають про вчителя тільки зі слів дитини;

— взаємне або одностороннє невдоволення один одним, мовчазне або відкрите несхвалення дій один одного, недовір'я і зневага аж до яскраво вираженої неприязні, часом перехідної у взаємні образи і приниження людського гідності, в гострий конфлікт, в який неминуче залучаються і діти, і який, внаслідок цього, не може не надавати руйнівної дії на педагогічний процес.

Відповідальність за моральні відносини, що складаються в системі «вчитель-батьки учнів» лягає на вчителя як на ведучу сторону, професійно зобов'язану.

Природно, що здійснення ведучої ролі педагога в організації оптимальних відносин з батьками учнів являє собою іноді значну трудність.

По-перше, тому, що вчитель, крім морального авторитету, не має ніяких інших впливів.

По-друге, йому доводиться налагоджувати доцільні контакти з будь-якими батьками, незалежно від їх особистих якостей і особливостей, незалежно від того, чи бажають цих контактів батьки чи ні.

У сучасних умовах різко зменшилися контакти батьків з учителями, які найчастіше відбуваються через батьківські збори або індивідуальні виклики батьків до школи. Однак варто використовувати і інші форми роботи з батьками в школі.

Отже, вчителі, вихователі повинні вивчати сім'ю, щоб спрямовувати сімейне виховання на всебічний розвиток дитини, надавати допомогу батькам: у керівництві навчально-виховною роботою дітей у домашніх умовах; у визначенні методів і прийомів виховання, формування у них позитивного ставлення до школи, навчання дітей, їх участі у суспільній і трудовій діяльності; спонукати батьків до педагогічної самоосвіти, залучати їх до навчально-виховної діяльності у школі; за необхідністю коректувати виховні зусилля сім'ї, нейтралізувати негативні її впливи.

Без сумніву, виконане дослідження не претендує на повне розв'язання цієї багатоаспектної проблеми. Подальше вивчення її, на мою думку, доцільно здійснювати за такими напрямками: особливості співпраці вчителя і родини при організації виховного процесу в початковій школі; форми і методи спільної роботи, прийоми роботи з дітьми з вадами мовлення.

Родинне виховання - це перевірений віками досвід національного виховання дітей у сім'ї. Воно є могутнім джерелом формування світогляду, національного духу, високої моральності, трудової підготовки, громадянського змужніння, глибоких людських почуттів, любові до матері і батька, бабусі і дідуся, роду і народу, пошани рідної мови, історії, культури.

Отже, основними завданнями родинно-сімейного виховання в умовах сьогодення є:

- виховання фізично й морально здорової дитини, забезпечення необхідних екосоціальних умов для повної реалізації можливостей розвитку дитини (генотипу);
- створення атмосфери емоційної захищеності, тепла, любові, умов для розвитку почуттів і сприймань дитини, її самореалізації; засвоєння моральних цінностей, ідеалів, культурних традицій, етичних норм взаємин між близькими людьми і в суспільному оточенні, виховання культури поведінки, правдивості, справедливості, гідності, честі, людяності, здатності виявляти турботу про молодших, милосердя до слабих і людей похилого віку; залучення дітей до чарівного світу знань, вивчення народних казок, пісень, прислів'їв, приказок, дум, лічилок тощо;
- виховання поваги до школи і вчителя, прагнення до освіти й творчого самовдосконалення; включення дитини в спільну з дорослими діяльність, розвиток, творчої працелюбності, спрямування її зусиль на турботу про навколишнє середовище; виховання дітей цивілізованими господарями та підготовка їх до життя в умовах ринкових відносин; формування естетичних смаків і почуттів, уміння розрізняти красиве і потворне в мистецтві і житті, поважати прекрасне у вчинках людей; забезпечення умов для їхньої творчої практичної діяльності;
- забезпечення духовної єдності поколінь, збереження родинних традицій, сімейних реліквій, вивчення родоводу; прилучення дітей до народних традицій, звичаїв, обрядів, виховання в них національної свідомості і самосвідомості.

Сім'я має шанувати й поважати українську мову, культуру, традиції і звичаї, виявляти шанобливе ставлення до національної літератури, преси, мистецтва, радіо і телебачення тощо. Дитині передається ставлення батьків та членів родини до національних цінностей через спілкування, споглядання та в інший спосіб. Народ здавна сповідує істину: батьки - головні природні вихователі й особистим прикладом роблять найбільший виховний вплив на дітей.

Добре виховати своїх дітей - не тільки найважливіший моральний, а й конституційний обов'язок батька і матері. За це вони відповідають перед своїм сумлінням і суспільством.

□